

La Espero

SVENSKA **ESPERANTO**TIDNINGEN

Nro 2/1982 ★ 6:50 kr

Esperantoförbundet

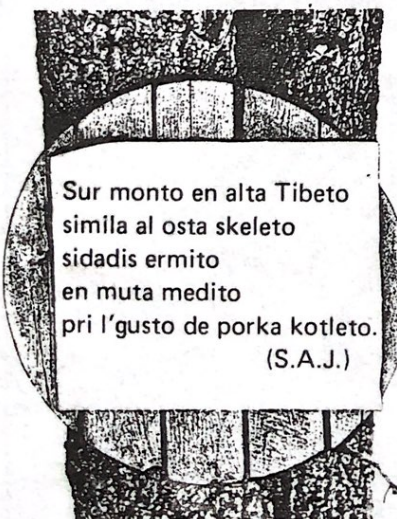
Adress: EsperantoCentro,
Brunnsgatan 21, 111 38 Stockholm ★
Telefon: 08 - 11 74 34 ★
EsperantoCentro är öppet måndag
— torsdag kl. 17 — 19 ★ **Postgiro:**
20 12-3, Esperantoförbundet ★
Medlemsavgift: direktansluten
medlem 50 kr, ungdomsmedlem
under 26 år 25 kr, familjemedlem
(utan tidning) 15 kr ★
Prenumerationsavgift för *La Espero*
ingår i medlemsavgiften ★
Medlemmar under 30 år får
dessutom ungdomsförbundet SEJUs
blad ktp.

La Espero

Organ för Svenska
Esperantoförbundet ★ **Adress:**
EsperantoCentro, Brunnsgatan 21,
11138 Stockholm ★ **Ansvarig
utgivare:** Bertil Åkerberg ★
Redaktör: Franko Luin,
Myggdalsvägen 123, 135 42 Tyresö,
telefon hem 08-712 82 91 ★
Prenumeration: 50 kr per år,
postgiro 20 12-3,
Esperantoförbundet ★ Tidningen
utkommer med åtta nummer per år
★ **Fotosats och tryck:**
EsperantoCentro, Stockholm 1982

Esperantoförlaget

Postadress: Box 7502, 200 42 Malmö
★ **Besöksadress:** Möllevångsgatan
20 B ★ **Öppettider:** 1 sept — 15 maj:
onsdagar kl. 10 — 11, torsdagar kl. 17
— 18 ★ Skriftliga beställningar
expedieras hela året, även under
sommaren ★ **Telefon:** 040-12 20 29
★ **Postgiro:** 578-5 ★ **Expedition:**
Wivi Nilsson ★ **Styrelsens
ordförande:** Anita Lindblom

Sur monto en alta Tibeto
simila al osta skeleto
sidadis ermito
en muta medito
pri l'gusto de porka kotleto.
(S.A.J.)

HODIAŬ

Estas bele revi

Estas ofte tre interese legi, kion alilandaj esperanto-gazetoj skribas: pri la okazaĵoj en la lando kaj pri ilia rigardo al la fenomeno esperanto. Mi foliumis en la lasta numero de *Mezmara stelo*, kiu aperas sur Malto kiel organo de la landa esperanto-societo. Titolo "Nur kvarmil sufiĉas" vekis mian intereson. Ni legu kune, kion tiu al malmultaj konata bulteno havas por diri:

"1987 rapide alproksimiĝas. Tiam la homaro celebros la centjaran datrevenon de la internacia lingvo. Hodiaŭ ni faru al ni mem gravan demandon: "Ĉu la tuta homaro scias pri la ekzisto de tiel facila kaj utila lingvo?" Kompreneble ĉiuj scias, ke la respondo estas nea.

Kion oni devas fari por ke la kvar mil milionoj da homoj, kiuj parolas pli ol tri mil lingvojn sciu, ke ekzistas unu lingvo, kiu estas internacia? Devas kreigi aro da kvarmil esperantistoj, kiuj sincere kredas je la utilo de unu internacia lingvo por la tuta homaro. Ĉiu el ili devas informi unu milionon da teranoj. Ili devas laŭplane kaj senĉese fari tion. Ĉiu homo devas almenaŭ aŭdi, ke jam ekzistas lingvo, kiun oni devas lerni, ĉar ĝi estas internacia. Feliĉe ĝi estas ankaŭ treege facila.

Informado estas esenca parto de la tuta programo. Sed oni ne devas halti tie. Ĝi estas nur la komenco. Neniu decidis lerni lingvon simple ĉar ĝi estas internacia kaj facila. Ĝi devas esti utila. Do, memkompreneble, ni kiuj jam scias esperanton devas senĉese uzi ĝin en la ĉiutaga vivo. Ni devas legi librojn kaj revuojn en esperanto. Ni devas aĉeti la belajn librojn, kiuj estas eldonataj internacilingve. Ni devas legi ilin ne nur hejme sed ankaŭ sur la aŭtobusoj, sur la ŝipoj, sur la aviadiloj, kie ajn ni estas. La neesperantistoj povas demandi nin pri la lingvo. Ni kaptu la okazon kaj informu ilin. Eĉ se neni demandas ion ajn, oni vidas ke esperantajlibroj kaj revuoj ekzistas.

Ni devas skribi al gesamideanoj, kiuj estas pretaj korespondi kun ni. Feliĉe miloj kaj miloj ŝatas tion fari. Oni devas nur trarigardi la revuojn por trovi plumamikojn el foraj kaj proksimaj landoj. Mi ĝojas, kiam mi ricevas leterojn, kiujn gesamideanoj skribas al mi. Ili tuj fariĝas miaj geamikoj, ĉar ili uzas la isaman lingvon. Skribante en esperanto mi montras, ke ĝi estas efika komunikilo.

Ni devas aŭskulti la radio-elsendojn en la internacia lingvo. Sed ni devas memori, ke ni devas skribi kaj informi la redakciojn, ke ni regule aŭskultas la programojn. Ni devas ankaŭ skribi al radio-stacioj, kiuj ne ankoraŭ elsendas en esperanto, informante ilin, ke ekzistas internacia lingvo. Kiam ili volas elsendi programojn al la tuta mondo, ili devas fari tion internacilingve.

Ĉar nia celo estas klara: la naciaj lingvoj por la nacioj kaj la internacia lingvo por la tuta mondo. Eble ne ĉio, pri kio mi skribis estos realaĵo ĝis 1987. Sed tiu estas la vojo sur kiu ni marŝas ... Almenaŭ ĝis la centjara datreveno de la internacia lingvo la tuta homaro sciu, ke ĝi ekzistas."

Bela revo kaj ripeto de jam diritaj veroj. Sed estas bele revu kaj ankaŭ la verojn taŭgas ofte rediri, ĉu ne?

Franko Luin

INNEHÅLL/ENHAVO

18/Hodiaŭ: Estas bele revii
19/Kommer esperanto att bli
EGs räddning?
20/SEJU-spalten
21/Ekonomi är viktig för
organisationen
22/"Främmande språk" eller
enbart engelska?
23/TEMO: Teatro
23/Internacia festivalo de
esperanto-teatroj
26/EsperantoCentro: arbetet
går vidare
27/"De nia korespondanto en
la ĉina ĉefurbo"
28/Esperanto-vizito en la
parlamentejo
29/Parolado pri paco de sveda
politikisto
30/JES&NE
31/Persone
32/Esperantonytt

Kommer esperanto att bli EGs räddning?

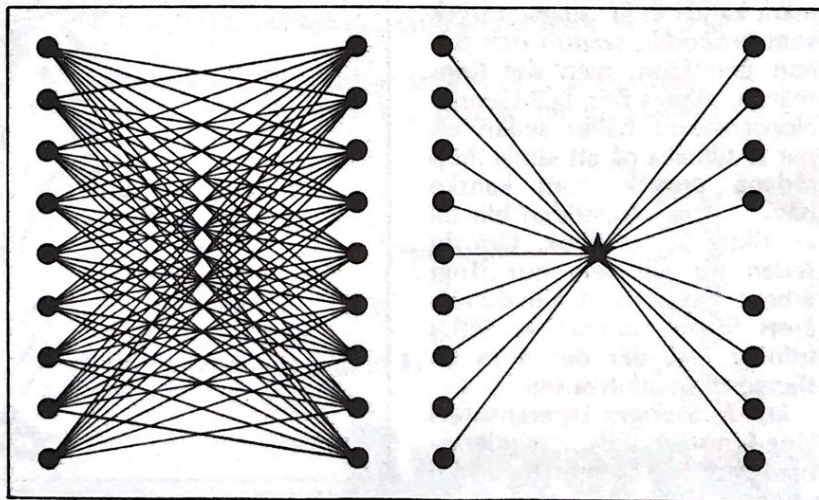
Det danska elektronikföretaget Chr. Rovsing vill, tillsammans med ett holländskt företag, revolutionera EGs översättningsarbete, som idag slukar stora mängder pengar. Idén går ut på att, i stället för dagens system, när alla språk översätts till alla språk (f.n. sju, men efter Portugals och Spaniens inträde nio) införs ett system, där alla dokument översätts först till ett "sluss-språk" och från detta till alla övrig språk. "Sluss-språket" som föreslås av Chr. Rovsing, med motiveringen att det har en enkel grammatikalisk struktur, är esperanto.

Esperantisterna har på ett tidigt stadium lanserat idén med esperanto som ett "sluss-språk" och talat om fördelarna med ett sådant system. Det går att formulera med exakta matematiska

formler och visa grafiskt (se bild). Det ser ut som om även icke-esperantister förstår förnuftigheten i resonemanget inför en desperat situation. Till nyheten, som härstammar från Danmarks Radio och Berlingske Tidende, hör nämligen att EG kommissionen är intresserad av förslaget och vill totalfinansiera det (det rör sig om 1,5 miljoner danska kronor).

Vilken teknisk lösning det danska företaget föreslår är för närvarande okänt; men att det inte är fråga om en tidningsanka bekräftas av Chr. Rovsings företagsledning till den danska esperantotidningen *Centra Bulteno*. Där emot är inget beslut om EGs finansiering ännu fattat. EGs ministerråd väntas ta upp frågan inom en månad.

Vilken lösning är enklare? Den andra utan tvekan! Det är den som det danska elektronikföretaget föreslår till EG.

TRÄFF I VÄSTERÅS

Under tre dagar i slutet av mars samlades ett tiotal unga svenska esperantister och en gäst från Italien till en träff i Lövudden utanför Västerås. Träffen ordnades av klubben i Västerås i samarbete med SEJU. Programmet bestod av kurser, seminarier, matlagning, dans och promenader och trevliga middagar. Alla fick mycket träning i att tala esperanto. Ett stort tack till Berit och Wim Posthuma som lagt ned mycket arbete på att ordna träffen.

ESPERANTOTRÖJA

Ungdomsklubben i Stockholm, *La Ranetoj*, har gett ut en vit T-tröja med esperantotryck. Den säljs till självkostnadspris till alla intresserade. Betala in 28 kr per tröja till klubbens postgiro 88802-4 och glöm inte att skriva vilken storlek du vill ha: stor (5), medel (4) eller liten (3). Att bära en tröja med ordet *esperanto* är ett bra sätt att visa att vi finns till!

EESPERANTOSLANG I KTP

Ja, det finns faktiskt slang på esperanto. Kanske inte lika mycket som på andra språk, men under de nittio år esperanto har använts, har en hel del ordlekar och slanguttryck uppstått. Allmänt kända är ju sådana uttryck som *krokodili*, *salaton* och *bonan genokton*, men det finns många, många fler. Leif Gunnar Nordenstorm håller sedan ett par år tillbaka på att samla ihop sådana uttryck, som kanske någon gång i framtiden blir till en riktig slangordbok. Om du redan nu vill veta hur långt arbetet har kommit, kan du läsa årets första nummer av SEJUs tidning *ktp*, där det finns en slangordlista på fyra sidor.

ktp är Sveriges Esperantisters Ungdomsförbunds medlemsblad, som utkommer med fem

utgåvor om året. Det sänds gratis till alla medlemmar i Svenska Esperantoförbundet som är högst 30 år gamla. Om du är under 30 år och inte får *ktp*, beror detta på att vi inte känner till din ålder. Meddela i så fall detta. Andra kan prenumerera på *ktp* genom att betala 15 kronor till SEJUs postgiro 51 33 01-2.

Vill du bara ha numret med slangordlistan, skicka 3 kronor. Andra artiklar i samma nummer är: Falsa vänner (ord på esperanto som liknar svenska ord och därför lätt kan missförstås); Träff i Bälinge, *La Ranetoj*s verksamhet under 1981 och en del annat.

KONTAKTO

Kontakto är en tidning som ges ut av Internationella Esperantoförbundet TEJO. Det är en tidning som behandlar aktuella frågor. Några exempel från de senaste åren: datorer, musik, fred, ekonomi och mycket annat. *Kontakto* utkommer fyra gånger om året och du kan prenumerera genom att betala 46,50 kr till postgiro 59 67 68-2, Esperantoförlagets prenumerationskonto.

ESPERANTOLITTERATUR PÅ SVENSKA

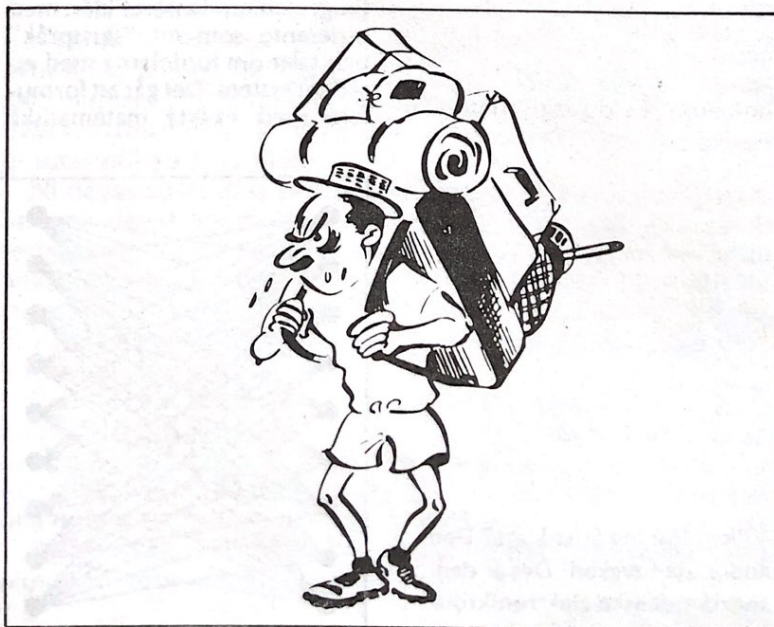
Att litteratur från alla världens hörn finns översatt till esperanto, det är något som alla esperantister känner till. Däremot finns det förvånansvärt få översättningar av litteratur från esperanto till andra språk. Det är alltså dags att

göra någonting åt detta. Sedan en tid tillbaka håller en liten grupp på med att översätta noveller och även en del dikter från esperanto till svenska. Vi sysslar bara med sådant som är skrivet direkt på esperanto, alltså inte översättningar till esperanto från andra språk. Målet är att publicera dessa översättningar i svenska tidningar, eller kanske till och med försöka ge ut en bok med dem i framtiden. Om du har lust att vara med kan du höra av dig. Det är bra om vi kan samordna arbetet så att inte samma sak översätts flera gånger. Höör av er till Leif Gunnar Nordenstorm, Studentvägen 22:19, 752 34 Uppsala.

PASPORTA SERVO

Pasporta servo heter ett häfte som inte har det minsta med pass att göra, däremot med resor. Det ges ut av Internationella Ungdomsesperantoförbundet TEJO och innehåller adresser på esperantister som gratis tar emot resande i sina hem och låter dem övernatta hos sig. Den lista som kom ut 1981 innehåller 412 adresser i 48 länder.

Pasporta servo 1982 har nu kommit ut. Skaffa den om du har tänkt tågluffa eller resa ut i världen av någon anledning. Du kan beställa den genom att betala in 20 kronor (10 kronor för dem som är individuella medlemmar i TEJO) till Wim Posthuma, Soldatgatan 40 — 42, 72345 Västerås, postgiro 91418-4.

Ekonomi är viktig för organisationen

Den 17 april samlades i Norrköping ett antal personer med intresse för hur arbetet att informera om esperanto i vårt land skall ges tillräckliga medel och hur dessa medel bäst utnyttjas.

SEFs styrelse hade inbjudit klubbarna att sända representanter för att diskutera ekonomi. Till träffen anlände medlemmar från hela landet, från Lund i söder till Kiruna i norr.

Ekonomi är ett vidlyftigt ämne och givetvis tillät den korta tiden inga djuplodande analyser av den svenska esperantorörelsens resurser. Ett väsentligt syfte var att ge styrelsen en indikation om hur människor utanför styrelsen ser på medlemsavgiftens storlek och användning.

Efter en allmän genomgång av det gångna verksamhetsåret och presentation av bokslutet med mer diskussion än tiden vanligen medger vid ett årsmöte växte ett förslag till nya avgifter fram. Detta presenteras vid årsmötet som styrelsens förslag. Medlemsavgifterna är stommen i våra inkomster och måste täcka de utgifter som förbundet har för organisationens administration och för *La Espero* till medlemmarna. För att i övrigt finansiera vår verksamhet för att fylla organisationens mål: att sprida information om esperanto i vårt land, är vi hänvisade till att utnyttja andra inkomstkällor och resurser. För att driva verksamheten vid EsperantoCentro och stödjande klubbar, men främst enskilda esperantister som inte har hjälp av en klubb på sin ort, utnyttjas medel som kommer in via **Klubo Cent**, räntor, gåvor m.m. En stor tillgång är här det arbete som många esperantister lägger ner i informationsverksamhet. I en diskussion om ekonomi får man inte glömma bort det ekonomiska utnyttjandet av människors arbetsinsats. Det är ett område där vi esperantister säkert har en del gjort ännu. Framför allt gäller det den möda som läggs ner på att utforma material för information

och utställningar, som sedan skulle kunna användas på flera platser än nu sker.

I detta sammanhang var det naturligt att frågan om att anställa någon för att sköta rutinsysslor dök upp. Den informationsverksamhet som bedrivs från EsperantoCentro kan bara skötas av esperantister. Det krävs ju en esperantist som känner esperan-

torörelsen för att informera om den. Men det finns många arbetsuppgifter som inte kan lämnas åt sidan, där kunskaper i esperanto inte är nödvändiga. De kan skötas i princip av vem som helst. Det är dålig ekonomi när väl kvalificerade esperantister sorterar papper eller dammsuger, nödvändiga arbetsuppgifter, istället för att kunna ägna sin tid åt att informera, ta kontakter och utarbeta informationsmaterial.

Ja, hur vi än vänder oss måste vi betala: genom att inte få ut adekvat information eller genom att betala lön till någon för de alldagliga sysslorna.

Anita Lindblom

TILL ANTWERPEN?

Årets internationella esperantokongress kommer att äga rum i Antwerpen i Belgien. Du längtar säkert att få vara med! Gör slag i saken — anmäl dig nu!

Beställ anmälningsblankett från Asta Schaedel, V. Rönneholmsvägen 42 B, 217 41 Malmö, telefon 040-91 63 09. Fyll i blanketten och sänd den tillbaka till samma adress.

Postgironumret för avgiften är 14 74 29-5, Sv. Esperantoförbundet, Specialkonto. Du betalar enligt följande tabell:

1 Icke medlem i UEA	552 kr
2 Medlem med årsbok	484 kr
3 Medlem med årsbok och 'esperanto'	385 kr
4 Make/maka till (1)	376 kr
5 Make/maka till (2) eller (3)	335 kr
6 Ungdom t o m 20 år	161 kr
7 Heltidsstuderande t o m 30 år	276 kr
8 Synskadad	222 kr

Antwerpen

"Främmande språk" eller enbart engelska?

Läs här nedan vad några lärare vid universitetet i Göteborg tycker om satsningen på engelska språket. Skrivelsen är skickad till statsrådet Jan-Erik Wikström.

Universitets- och högskoleämnbetet tillsatte för några år sedan en arbetsgrupp som skulle se över högskolans ekonomiska och administrativa utbildningar. Arbetsgruppens slutbetänkande (AU-utredningen) har under vintern remissbehandlats och livligt diskuterats på de berörda ämnesinstitutionerna.

Vi vill i detta sammanhang bara ta upp en intressant punkt i betänkandet. Det gäller synen på främmande språk.

I förslaget till studieplan finner man under rubriken Utbildningens mål bl a en uppräkningslista av sju egenskaper som "utbildningen skall utveckla". En av dessa egenskaper är "förmåga att tillgodogöra sig kunskapsstoff på engelska". Detta gäller för såväl förvaltningslinjen som den vanliga ekonomlinjen och linjen för personal- och arbetslivsfrågor. Dessa tre linjer har inga speciella språkkurser, utan det är tänkt att språkträningen skall "integreras i de olika momenten i respektive linje". Främst kommer det väl, liksom nu, att ske genom att kurslitteraturen till stor del är på främmande språk.

Det är inte orimligt att utvecklingen av språkkunskaper anges som ett delmål i utbildningsplanen. Vi är ändå starkt kritiska till den nuvarande skrivningen. Begränsningen till engelskan är onödig och kan — beroende vilken tolkning man gör ute på fältet — bli direkt skadlig. Formuleringen borde i stället vara "förmåga att tillgodogöra sig kunskapsstoff på främmande språk".

Det finns flera skäl att föredra en sådan mindre snäv formulering. För det första finns det annars en risk för att man ute på högskolorna tar preciseringen till engelskan som en fingervis-

ning om att man vid litteraturvalet inte bör ta med titlar på tyska, danska, norska eller franska ens om de innehållsmässigt är klart bäst. Och en sådan tolkning har väl inte AU-gruppen önskat? Eller ...?

För det andra är engelskan i sig inte tillräcklig för ett så brett internationellt perspektiv som utredningen uppenbarligen, och med rätta, anser vara önskvärt. Det är inte så att man får ett internationellt perspektiv bara för att man väljer engelskspråkiga texter. Vad man får genom att välja engelskspråkiga läroböcker, ekonomisk teori är oftast ett amerikanskt perspektiv, därför att datamaterialet och beskrivningen av de institutionella förhållandena huvudsakligen avser den amerikanska ekonomin. (Även kontinentaleuropéer som skriver läroböcker på engelska använder sig ofta av amerikanska data. Detta i förhoppning om att kunna sälja boken på den stora amerikanska marknaden.)

För det tredje är det redan nu svårt att få studenterna att läsa litteratur annat än på svenska eller möjligen engelska, och man borde försöka vänja dem vid att ta sig igenom bra texter även på andra skolspråk, inte minst för internationaliseringens skull. Ett exempel från vår vardag må illustrera den ovilja man ofta möter:

En student på fortsättningskursen i nationalekonomi skulle skriva en uppsats om inflations effekter på inkomstfördelningen. Som underlag fick han ett antal referenser till studier som gjorts på detta område. En av dessa studier avsåg förhållandena i Tyskland och var skriven på tyska, en annan var skriven på franska. Trots att studenten hade läst både tyska och franska i gymnasiet säger han: "De där två artiklarna orkar jag inte läsa."

I en sådan situation önskar man att man hade kunnat hänvisa till att utbildningsplanen föreskriver att förmågan att tillgodogöra sig kunskapsstoff på

"främmande språk" skall utvecklas. Nu står det inget sådant, och om utredningens förslag går igenom kommer det ensidiga framhävandet av förmågan "att tillgodogöra sig kunskapsstoff på engelska" kanske att tas som ett officiellt stöd för inställningen att man kan negligera texter på andra främmande språk.

För det fjärde skall utbildningen inom de aktuella linjerna även ge kompetens för att efter grundexamen övergå till forskarutbildning. Att de som påbörjat forskarutbildningen bör ha övat upp förmågan att läsa texter på flera språk är uppenbart. Det är visserligen möjligt att skriva en avhandling utan att kunna läsa annat än engelska, men det innebär en begränsning i det tänkbara ämnesvalet. Exempelvis är den u-landsforskare som bara kan engelska starkt handikappad. Forskare i ekonomisk doktrinhistoria behöver kunna läsa tyska för att kunna tränga in i 1800-talets ekonomiska tänkande, etc.

Till sist: Även om "engelska" utbyts mot "främmande språk" i studieplanen kommer den dominerande delen av den utländska kurslitteraturen att vara skriven på engelska. Men "främmande språk" skulle innebära en markering att man kan tänka sig titlar även på andra språk. Det skulle också markera för studenter och lärare att internationalisering inte är detsamma som anglisering.

Om däremot den ensidiga betoningen av engelskan står kvar måste statsmakterna ge klart besked: Skall vi undvika texter på annat språk än svenska och engelska? Behöver vi ge studenterna rätt om de helst vill slippa att läsa något på tyska eller tysk danska eller norska? Om svaret är ja blir naturligtvis följdfrågan vad det då är för mening att lära ut främmande språk i gymnasiet. Är det enbart för att ge sysselsättningsterapi?

Lars Andersson
Göran Gustavsson
Lennart Hjalmarsson
Bo Sandelin

Lars Andersson är studierektor, Göran Gustavsson är prefekt, Lennart Hjalmarsson är professor och Bo Sandelin är docent vid nationalekonomiska institutionen vid Göteborgs universitet.

Internacia festivalo de esperanto-teatroj

Inter la 19a kaj 28a de marto okazis io vere neordinara en Budapeŝto: internacia renkontiĝo de esperanto-teatroj. *La Espero* menciis la aranĝon per kelkaj linioj jam en nro 8/81. Legante la raportojn nun post la okaziĝo de la renkontiĝo oni nur povas bedaŭri, ke oni ne estis — ĉu tute hazarde, ĉu planite — en la hungara ĉefurbo dum tiuj tagoj. Tio, kio okazis, estis vera festivalo de la esperanta teatro!

La teatra renkontiĝo fakte okazis en la kadro de la Budapeŝta Printempa Festivalo, kiun organizas kaj finansas la Hungarlanda Turisma Oficejo. Okazis

dum dek tagoj dek du teatraj prezentadoj fare de aktoroj el kvar landoj: Francio, Hungario, Pollando kaj Sovetunio. Ni sekvu la "renkontiĝon" tagon post tago.

UNUA TAGO

Esperantistoj plenigis la budapeŝtan teatron "Miklós Radnóti" por ĉeesti la inaŭguron de la "renkontiĝo" kaj la premieron de la teatraĵo "Ĉu vi vidis la piedsignon de l'profeto?" de János Elem. Temis pri vera premiero, ĉar la teatraĵo, kvankam originale verkita en la hungara lingvo, ankoraŭ ne aperis sur

hungaraj scenejoj. Jen koncize la intrigo:

Fantazia turisma entrepreno organizas ekskurson al dezerto, kaj kontraŭ alta pago disponigas al la partoprenantoj "kompletan turisman malkompleksecon", tio estas, lasas ilin por du semajnoj meze de la dezerto kun nutraĵoj kaj tendo, sen ia ajn programo — do iasence kompleta libereco. En tiu situacio kompreneble kreiĝas konfliktoj kaj amuzaj scenoj, sed ne mankas ankaŭ lanĉo de filozofiaj demandoj, ekzemple: "kion oni faru, estante libera?". La rolojn de diversaj turistaj tipoj plenumis elstaraj hungaraj aktoroj, tutlande konataj per filmoj kaj televido. Ili konatiĝis en 30-hora intensa kurso kun la baza gramatiko kaj kerna vortaro de esperanto, kaj nur poste eklernis la rolojn mem. Tiel esperanto fluis el iliaj buŝoj nature, bele, kiel propraj vortoj, ĉar ili ne papage ellernis la tekston, sed vere alproprigis ĝin.

DUA TAGO

"La krizalido", Teatro Internacia de Akvitanio, kiu konsistas el Solen kaj Arno Lagrange, prezentis "Ĉu Dio bojas?" de la franca dramisto Boyer. En la teatraĵo temas pri kretenino, kiu en la bojado de hundoj supozas aŭdi Dian averton pri tertremo. La aŭtoritatoj sendas sian solan oficiston, kiu en unu persono estas policisto, juĝisto kaj pastro, por ke li silentigu la knabinon, kies deliraĵoj povus kaŭzi panikon ĉe la loĝantaro. Sed venkas ne li, sendito de la socio, sed ŝi, en kiu ankoraŭ ne subpremiĝis la naturaj ecoj.

Gabi Jobba (Rita) en "La auroroj ĉi tie estas silentaj". Foto de MTI.

TEMO **t** TEATRO

Leningrada Esperanto-Teatro prezentis podian koncizigon de "Hamleto" de Shakespeare, en formo kuraĝe eksperimenta kaj impresa. La publiko ĝuis ambaŭ spektaklojn, kaj dankis la eksterlandajn aktorojn per longa aplaŭdo.

KVINA TAGO

La 23an de marto, pro nealveno de Pola Esperanto-Teatro, oni ŝanĝis la programon, kaj tiu ŝanĝo alportis veran sukceson: Jadwiga Gibczyńska prezentis sian monodramon "Zamenhof".

fakuloj kaj ĵurnalistoj, sed ĉeestis ankaŭ ĉirkaŭ 40-membra grupo de diversnaciaj turismaj fakuloj, inter ili pluraj altrangaj funkciuloj de Monda Turisma Organizo. Dum tiu prezentado funkciis por la eminentaj gastoj sinkrona peraŭdila interpretado de la teatraĵo en la francan kaj anglan.

SEPA TAGO

La teatraĵo de B. Vasilev "La aŭroroj ĉi tie estas silentaj" antaŭ ĉirkaŭ dek jaroj furoris en multaj teatroj de Eŭropo. Ĝi estis prezentita ĉirkaŭ 300 fojojn en

Sceno el "La kastelo de la blubarba princo" prezentita de hungara trupo kaj, sube, sceno el la teatraĵo "La aŭroroj ĉi tie estas silentaj"

TRIA TAGO

La vespero estis dediĉita al Kalocsay, sub titolo "In memoriam Kálmán Kalocsay". Temis pri literatura-muzika podia programo, gvidata de la aktorino Lilla Mikes, kiu ne la unuan fojon ravis esperantistan publikon per sia esperantlingva deklamado; sed riĉigis la vesperon ankaŭ aliaj hungaraj aktoroj kaj kantistoj per diversaj tradukaĵoj de Kalocsay.

KVARA TAGO

En la kvara vespero Jadwiga Gibczyńska el Pollando prezentis "Slavajn fabelojn" de Leŝmian, tre emocie, kun riĉa artista arsenalo. Ŝi brilis precipe en la lirika partoj. Du aktoroj de

[Ĝin ŝi planis por la 65a UK en Stokholmo] Ŝi bildigis por la publiko la luktoplenan vivon de la aŭtoro de esperanto per la vivo de tri virinoj, tre proksimaj al li: la patrino, edzino kaj filino. La klara kaj proporcia konstruo de la dramo, kaj la senceremonia, tamen impresa ludo havigis al la publiko tre belan teatran travivaĵon.

Post tiu spektaklo estis ripetitaj la plej interesaj programeroj de la kalocsaya memorgesado.

SESA TAGO

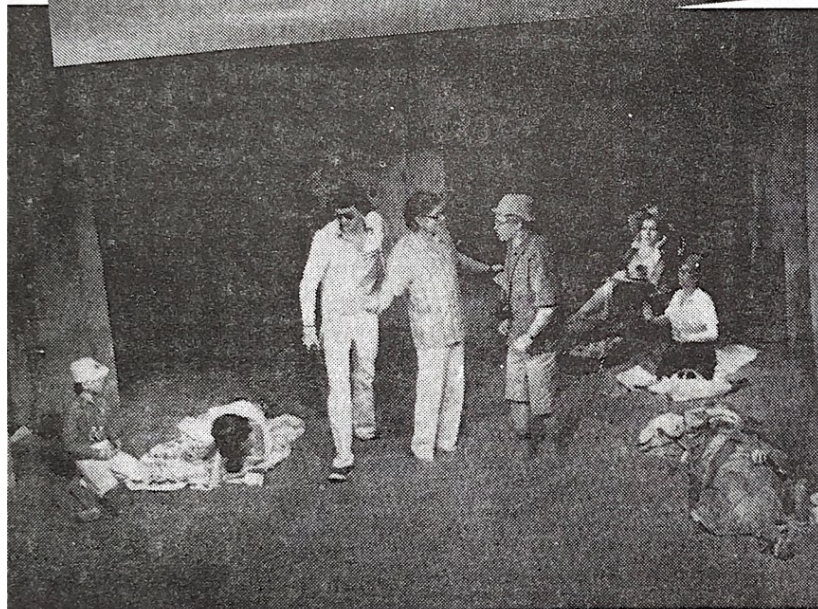
Ankaŭ ĉe la dua prezento de "Ĉu vi vidis jam la piedsignon de l'profeto?" la spektado estis plenplena. Sed ĉifoje ĝin plenis ne nur esperantistoj, teatraj

Budapeŝto kaj spektintoj asertas, ke la budapeŝtaj prezentadoj estis inter la plej bonaj. Kaj nun la sama aktora grupo revivigis tiun prezentadon de antaŭ ok jaroj.

La teatraĵo temas pri la dua mondmilito ie malantaŭ la fronto. La soveta landinterno ĉefserĝento Vaskov komandas kelkkan gardistaron de ne tre grava militbazo. Ĉar mankas bataltaskoj, la soldatoj maldiscipliniĝas, drinkas, ĉasas virinojn. Vaskov daŭre petas de sia ĉefo soldatojn, kiuj ne drinkas kaj virinumas, ĝis fine tiu sendas al li ses soldatinojn. La urso ĉefserĝento ne scias, kiel rilati al la virinoj, kaj el tio kreiĝas pluraj amuzaj scenoj.

La leĝeran etoson tamen de

"Ĉu Dio bojas?" en prezento de La Krizalido.
Sube sceno el "Ĉu vi vidis jam ..."

tempo al tempo rompas la soldatinoj kaj ankaŭ la ĉefserĝento mem: montriĝas ke ili ĉiuj havas animajn vundojn.

Unu el la virinoj, kiu ĉiunokte elŝteliĝas el la bazo por viziti sian fileton en najbara vilaĝo, en la arbaro renkontas du malamikajn soldatojn. Ŝi raportas al Vaskov, kiu decidas kapti ilin. Sed evidentiĝas poste, ke la soldatoj estis dek ses; kaj kvin knabinoj mortas.

La teatraĵo estas potenca protesto kontraŭ kia ajn milito kaj la publiko per longa aplaŭdado kvitancis la majstran reĝisoradon kaj perfektan ludon de la geaktoroj.

OKA TAGO

La dua prezentado de "La krizali-

do" estis esperanta premiero de "La evento" de la franca dramisto Foissy, kaj tiu ĉi vespero fariĝis vera evento por la spektantoj. La amuzaj scenoj, rezultantaj el paneo de televidilo, daŭre ridigis la spektantojn, tamen ankaŭ pripensigante ilin pri la oscenda piteco de la vivo de la geedzoj Pito. La elekto de tiu teatraĵo estis plentrafo de Solen kaj Arno Lagrange: ili trovis por si rolojn tre adekvatajn al la karaktero de sia talento, kaj tiel donacis al la publiko teatran travivaĵon vere memorindan.

NAUA TAGO

Estis la tago de amatoraj grupoj. Posttagmeze teatra grupo el Kecskemét prezentis "La kastelo de la blubarba princo" de Béla

TEMO TEATRO

Balász kaj grupo el Budapeŝto erotikan komedieton "La naskiĝo de la relikvo" de Pietro Bambi.

En la vespero ripetigis por la tria fojo la "Profeto", kaj same ripetigis la sukceso ĉe la publiko.

DEKA TAGO

Posttagmeze rikoltis merititan sukceson la internacie konata esperantista pupartisto Roberto Bány per sia "Pup-cirko". La lerte kunmetita kaj majstre prezentita programo katenis ĉies atenton, eĉ tiun de komencantoj, ĉar la lingvaĵo de la spektaklo estis rimarkinde facila.

La nur 20-minuta "Li trosalis" de Ĉeĥov en plenumo de Leningrada Esperanto-Teatro (Oleg Popkov kaj Raŝid Hajrulin) estis majstra perado de karakterize rusa humuro al internacia publiko. Kaj la publiko sciis inde aprezi ĝin.

Vespere ripetigis "La aŭroroj ĉi tie estas silentaj". Fine de ĉi tiu teatraĵo sur la scenejo brulas kvin grandaj kandeloj super simbolaj tomboj kaj la aktoroj ne reaperas antaŭ la publiko. Dum la unua prezentado la florbukedon, kiun ordinare ricevas aktoroj, juna virino metis inter la kandelojn, sur la simbolajn tombojn. Nun tion faris renoma esperantisto, Bartalan Farkas, kosmonaŭto de Hungario.

KAJ POR FINI...

Budapeŝta Printempa Festivalo okazos ankaŭ en 1983 kaj laŭ prijuĝo de la Turisma Oficejo la ĉijara "renkontiĝo" de esperantaj teatroj estis sukceso, kiu meritas ripetigon ankaŭ venontjare. Ĉu tio vere okazos, oni ankoraŭ ne scias; se jes, tiam certe Budapeŝto meritas printempan viziton de multaj eksterlandaj esperantistoj.

EsperantoCentro: arbetet går vidare

EsperantoCentro i Stockholm öppnades den 22 november 1980 och det är alltså dags att fira dess ett och ett halv års jubileum. Ett och ett halvt år är dock inget jämnt årtal som kräver någon större uppmärksamhet, så jag har valt att i stället för högstämmda ord försöka skildra den verksamhet som dagligen äger rum i EsperantoCentro. Det handlar inte om stora och viktiga beslut som rör arbetet med esperanto i Sverige, utan om det minst lika stora och viktiga arbetet med att hålla ett förbunds verksamhet igång, ett arbete som ett antal stockholmsesperantister satsar en stor del av sin fritid för att utföra.

EsperantoCentro är öppet måndag till torsdag mellan 17 och 19. Många människor turas om att ha jour i lokalen, vilket förklarar att det ibland inte är så lätt att svara på alla frågor som medlemmar och andra från hela landet ringer och vill ha svar på.

På måndagar finns oftast Ragnar Hjorth, som har hand om bokbeställningar från utlandet, och Per-Aarne Fritzson, som tillsammans med Bertil Åkerberg sköter om förbundets medlemsregister.

På tisdagar tjänstgör vanligtvis Sven och Kerstin Alexandersson, som handhar förbundets arkiv, och Ingemar Nordin som ser till att informationskuvert skickas till alla som skriver och ber om upplysningar om esperanto. Även Bertil Åkerberg finns ibland på plats på tisdagar.

På onsdagar finns Franko Luin på plats. Han sköter som bekant det viktiga och tunga arbetet med *La Espero*, från manuskript till tryckning. Anita Lindblom försöker också att finnas på plats på onsdagar. Hon sköter bland

annat all bokföring. I praktiken finns hon i EsperantoCentro nästan varje dag. Anita är för övrigt den som har den bästa överblicken över all verksamhet som förekommer i EsperantoCentro. Ibland finns också Bertil Wennergren i lokalen på onsdagar.

På torsdagar finns Ingemar Nordin och Göte Linhede, som är blind, tillhanda. De sköter den löpande verksamheten, svarar i telefon, skickar ut trycksaker och mycket mer.

Under våren har EsperantoCentro på försök också varit öppet på lördagar. Bland andra Ingemar Nordin, Jaan Lokna och Nils-Erik och Kerstin Kristoferson har skött om detta. Den löpande verksamheten, som alla de som tjänstgör på EsperantoCentro får sköta om förutom sina specialuppgifter, består av att svara i telefon, sälja böcker och ta emot gäster. Det rör sig om både svenska och utländska esperantister och om förbipassande som kommer in ett tag för att ta reda på vad esperanto egentligen är. Att ta hand om dessa människor är en mycket viktig uppgift. En av orsakerna till att man valde en lokal i gatuplanet i Stockholms innerstad var ju, att man ville göra det möjligt för människor som rör sig i centrum att komma in och få veta lite mer om esperanto...

OCH "ÖVERTID"

Förutom det arbete som utförs under öppettid förekommer mycket annat arbete i EsperantoCentro. Onsdagskvällarna räcker inte till för att framställa *La Espero*. Franko Luin får använda mycket mer tid för detta. Han sköter om sättningen även av andra trycksaker. Tryckningen

av dessa sköts av Milorad Ljubisavljević. La Ranetoj (Stockholms Ungdomsesperantoförening) har hand om efterarbetet med *La Espero*, dvs att fästa och häfta ihop de tryckta arken, att sätta dessa i kuvert och skicka iväg dem. Ragnar Hjorth arbetar också med bokförmedlingsverksamheten och Bertil Åkerberg med adressregistret utom öppettid.

OCH MÅNGA FLER

Det här är ingen komplett lista på alla som arbetar i EsperantoCentro, nej långtifrån. Det är omöjligt för en utomstående att snabbt sätta sig in i all verksamhet som försiggår här. Jag vill framhålla att det är beundransvärt att så många stockholmsesperantister offrar en stor del av sin fritid för arbetet i EsperantoCentro. Trots detta finns det mycket som skulle kunna göras bättre om fler kunde ställa upp. Arkivering och utskickning av räkningar ligger till exempel långt efter helt enkelt på grund av tidsbrist. Du som bor i Stockholm med omnejd eller tillfälligt vistas där: kom ihåg att du alltid är hjärtligt välkommen till EsperantoCentro, vare sig du bara vill komma in ett slag och läsa några tidningar från hela världen, eller köpa en bok, eller rentav hjälpa till i arbetet. Det finns för det mesta mycket att göra även för en tillfällig gäst, och naturligtvis än mer för dem som kan tänka sig att ställa upp regelbundet.

Även de som inte har möjlighet att arbeta i EsperantoCentro kan underlätta arbetet för dem som arbetar där: Se till att du betalar in olika avgifter till rätt konto — kongressavgifter och medlemsavgifter för UEA till Esperantoförbundets specialkonto i Malmö, medlemsavgifter till din klubbkassör eller till förbundet i Stockholm om du är direktansluten. Klubbarna bör också anstränga sig litet mer på att skicka in rapporter och medlemsstatistik i god tid och på rätt blankett. Det skulle spara mycket arbete för medhjälparna på EsperantoCentro.

Till slut vill jag rekommendera alla som kommer till Stockholm att besöka EsperantoCentro för att få se lokalen med egna ögon och få tillfälle att få litet insyn i verksamheten.

Leif Gunnar Nordenstorm

ESPERANTOCENTRO

Brunnsgatan 21, 111 38 Stockholm, tel. 08-11 74 34
Öppet måndag — torsdag kl. 17 — 19.

"De nia korespondanto en la ĉina ĉefurbo"

Sur la foto geinstruistoj de la 23-ana porinstruista kurso ĉe la Pekina Fremdlingva Instituto.

Dum kelkaj jaroj loĝis kaj studis en Svedio Geoffrey Sutton, kies nuna adreso estas Pekino, aŭ Beijing, kiel estas ĝia ĝusta nomo. Geoffrey Sutton estas tie kiel lingva konsilanto ĉe la redakcio de *El popola Ĉinio*.

Dum sia restado en Svedio Geoffrey Sutton estis membro de la redakcio de *La Espero*. Estas do tute nature, ke li pensas pri 'sia' antaŭa gazeto, kiam li loĝas en tia fora lando. Alvenas sufiĉe ofte leteroj kun tre interesaj detaloj pri la vivo de la ĉinoj kaj speciale pri la agado de la ĉinaj esperantistoj. Ni citu ĉiŝojn el longa letero, kiun li sendis la 4-an de aprilo kaj kiu enhavas eĉ pli da interesaĵoj ol kutime:

"Nun la vetero fariĝis varma, jam ĉirkaŭ 20 gradoj. Oni diras, ke en Pekino la vetero iras senpere de vintro al somero, kaj tiel ŝajne estas. Neniom da pluvo — kiel kutime. Mi vere ne komprenas, kiel la arboj povas ekburgoni tute sen pluvo dum monatoj! Kelkajn oni jam akvumas, sed tamen ne ĉiujn.

La salikoj la unuaj ekverdiĝis antaŭ eble dek tagoj, kaj nun aliaj arboj kaj arbustoj montras ŝosojn.

Restas ja la aĉa polvoproblemo! Nun mia fenestro estas

malfermita, sed kvankam estas feliĉe malmulte da vento, mi povas vidi fojajn polvo-nubetojn ekleviĝi de la lerneja ludkampo. Fakte la aero ĉi tie estas ĉiam plena de polvoj, tiel ke la mebloj eĉ unu tagon post purigo jam denove estas purigendaj. Se oni lasas la fenestron malfermita, nur dikiĝas la neevitebla polvotavolo! Mi sopiras al la julia musono. Tre kredeble ne pluvos inter nun kaj tiam!

Sinjoro Zhang Qicheng, la ĉefo, montris al mi antaŭ eble jam unu monato leteron al Ĉel de Ingemund Bengtsson kaj demandis, kiel oni prononcu lian nomon. Mi supozas, ke Ingemund Bengtsson ne mem skribis la leteron en esperanto? Laŭ mia kompreno li fariĝis aparte favora al esperanto. Iu(j) faris bonan laboron!

Eble vi ankoraŭ ne aŭdis, ke la ĉinaj aŭtoritatoj jam konsentis, ke la UK de 1986 povas okazi en Pekino. Mi ja tre ĝojis, kiam mi aŭdis tion, sed mi tuj replikis: sed ĉu multaj ĉinoj povos veni al ĝi? Ili tre malofte povas vojaĝi eĉ interne de Ĉinio kaj eĉ tio kostas al ili multe, se ne paroli pri loĝigo k.s. ... Kongreskotizo kostas trimonatan salajron jam! Kredeble UEA konsentos pri favora

malalta kotizo por la ĉinoj, sed restos la ĝenerala problemo. Mi timas, ke la UK ĉi tie iĝos turisma arango por la eksterlandanoj.

Mi antaŭ iom da tempo vizitis la presejon de *El popola Ĉinio*, kiu presis ankaŭ *Plenan analizon gramatikon*. Mi ankaŭ vizitis vesperan kurson de esperanto — konversacian kurson de homoj, kiuj lernis jam iom pli ol jaron. Plejparte estis gejunuloj. Kelkaj parolis jam sufiĉe bone, aliaj ne kuraĝis multon diri. Oni bedaŭrinde estis tro formala, kiel oni ofte emas ĉi tie. Kelkaj el la instruistoj el la porinstruista kurso vizitis min kelkfoje, kaj ĉiuj el ili venis al la traduk-oficejo de *El popola Ĉinio* unu posttagmezon por tie paroli esperanton kun la oficistoj kaj demandi, kiel ĉio funkcias. Ili jam estas tre entuziasmaj pri esperanto kaj aparte diligente lernas."

En pli posta letero, de la 3-a de majo, li skribas pri ĉinaj libroj en esperanto kaj pri eldonplanoj.

"La eldonado lastatempe iom stagnetis, sed pluraj libroj estas survoje. Nova malgranda ĉina-esperanta vortaro estas en presprova stadio. Ĝus aperis la romano de Eroŝenko "Rakontoj de velkinta folio" kaj "La paroladoj de Zamenhof", ambaŭ kun ĉina teksto fronte de la responda esperanta paĝo. "La familio" de Bakin estas jam finkorektita de mi (kaj multe, eventuale nesufiĉe, da inko mi verŝis). Kuŝas en mia tirkesto manuskripto pri la vidindaĵoj de Ĉinio, kiu bele taŭgos por la Pekina UK.

Eble plej grava kaj rekomendinda je la nuna momento estos la "Rakontoj pri Afanti": tre amuzaj, mallongaj popolarakontoj, ĉiuj legindaj; tre taŭga por komencantoj kaj kursoj, sed ankaŭ taŭga por ordinara lego. Mi ricevis la rajton libere reverki, kie mi deziras, kaj mi jam finfaris eble la kvaronon. La rasto ankoraŭ ne alvenis de la iom kruda ekstera tradukisto. Do por via libroklubo notu "La familio" kaj "Rakontoj pri Afanti".

Mi postulis bildseriojn kaj infanlibrojn, sed iel pretaj tradukoj ankoraŭ ne venis. Mi sugestis bonan, kolorbildan kaj kompetente tradukitan kuirlibron, kaj mi kredas, ke tio siatempe venos. Oni ankaŭ komencos kunlabori kun kompetentaj eksterlandanoj, kredeble pere de UEA."

Geoffrey Sutton

Esperanto-vizito en la parlamentejo

Kal kaj Osborn sidis kaj rezonadis. "Ĉu ni iru al studgrupo pri la angla?" demandis Osborn.

"Ne, opiniis Kal. Ne utilas scipovi la anglan."

Guste tiam proksimiĝis anglo, kiu demandis: "Do you speak English?" Ili kapneis. La anglo daŭrigis: "Can you tell me the way to the station?" Ili reskuis la kapon kaj la anglo foriris.

"Jen pruvo, ke ne utilas scipovi la anglan", komentariis Osborn.

Tiun ĉi malnovan anekdoton memoris la prezidanto de la sveda parlamento Ingemund Bengtsson, kiam li interparolis kun dudekkvino da esperantistoj, kiuj vizitis lin en la parlamento en aprilo ĉijare. La klubo invitita estis tiu de Tyresö, sed al la Tyresöanoj aliĝis ankaŭ kelkaj membroj el Nynäshamn (i a la prezidanto de SEF Roland Lindblom) kaj el Stokholmo. Pluraj interesitoj devis resti hejme, ĉar ne eblis akcepti pli ol 25 vizitantojn.

La vizito havis kiel celon informi pri la laboro de la sveda parlamento kaj pli taŭgan ĉiĉeronon oni apenaŭ povas imagi al si. En la granda enirhalo Ingemund Bengtsson bonvenigis la vizitantojn per esperanta "Bonvenon al la sveda parla-

mento!", sed la pluan gvidadon tra la parlamento li prizorgis svedlingve.

La vizito komenciĝis en la parlamenta ĉambro, kie la parlamentanoj ĝuste tiam paŭzis kaj daŭrigis en la reprezenta salono de la parlamenta prezidanto, kie la vizitantojn bonvenigis tabloj kun kukoj kaj kafo, Ĉi tie Ingemund Bengtsson detale priskribis la laboron de la parlamentanoj kaj siajn taskojn en la parlamento, kaj la funkciadon de la sveda parlamenta sistemo, spicigante sian prezenton per oftaj anekdotoj. Parton de lia prezentado Franko Luin tradukis en esperanton. Por la okazo la klubo de Tyresö ankaŭ pretigis mallongan "parlamentan vortliston" sved-esperantan.

Sed la interparolo ne temis nur pri la sveda parlamento. Oni kompreneble ankaŭ parolis pri esperanto. Ingemund Bengtsson rakontis pri artikolo, kiun li antaŭ nelonge ricevis de tri anglaj sciencistoj.

"Ĝi argumentas por ke ĉiuj sciencaj studoj aperu kun resumo en esperanto" Ingemund Bengtsson diris, laŭ sonbendo registrita je la okazo de Jan Milld. "Kaj ili havis trafilan argumenton. Multaj diras, ke esperanton nur

malmultaj parolas. Vere, respondas unu el la sciencistoj, sed komence ankaŭ malmultaj havas telefonon. Oni povis nur telefoni al tiuj, kiuj havis ĝin. Nun ĉiuj havas telefonon kaj oni povas telefoni al ĉiuj. Tio estas tre bona komparo. Ĝin faris anglaj sciencistoj, kiuj mem vere interesiĝas pri esperanto. Unu el ili eĉ mem faras resumojn en esperanton. Ili konstatis, ke sciencistoj en la tuta mondo estas devigataj prezenti siajn stud esplorojn en la angla. Tio signifas ke tiuj, kiuj ne estas denaske angloj, devas dum dek jaroj de sia vivo studadi la anglan, dum la anglalingvanoj povas uzi tiun tempon por sia scienca laboro. Japanoj, kiuj neniam studis la anglan, verkas siajn stud esplorojn en la japana. La anglan ili ne povas legi kaj ili ne konas la esplorrezultojn faritajn de aliaj. Pro tio oni postulu resumojn en esperanto.

Tiu artikolo havis mem resumon en esperanto.

La komparon kun la telefono mi trovis fakte tre trafa."

La prezidanto de la parlamento ne povis dediĉi sian tutan vesperon al la esperantoklubo de Tyresö. Post iom pli ol horo li pludonis la taskon al la parlamentano Karl-Erik Svartberg, kiu plugvidis i a al la publika balkono de la parlamenta ĉambro, de kie oni povis aŭskulti (neinteresan) diskuton pri pajlo kiel energifonto.

Ankaŭ kun Svartberg estis ebleco preparoli esperanton, kun kiu li jam foje renkontiĝis, i a kiel observanto ĉe la sveda esperanto-kongreso en Kungälv en 1979. Li promesis distribui la antaŭan numeron de *La Espero*, tiu kiu temis pri esperanto en la lernejo, al ĉiuj membroj kaj anstataŭantoj de la parlamenta komisiono pri lernejoj. Tio dumtempe ankaŭ okazis jam.

Sed tio ne estis la solaj du parlamentanoj, kiuj sciis pri la vizito de la esperantistoj al la parlamentejo. Kiam Ingemund Bengtsson dum la tago antaŭ la vizito menciis ĝin al Olof Palme, tiu ĉi alvenis kun letero, kiun la sveda ambasadoro ĉe UN, Anders Thunborg, estis sendinta al li. La letero enhavis esperantan resumon de prelego, kiun Palme faris ĉe UN la pasintan aŭtunon [legu ĝin sur alia paĝo de ĉi tiu numero].

Franko Luin

La prezidanto de la sveda parlamento Ingemund Bengtsson kaj lia porokaza tradukanto Franko Luin. Ulla Luin fotis.

Parolado pri paco de sveda politikisto

La novjorka oficejo de UEA dissendas al esperantaj gazetoj resumojn de paroladoj faritaj en UN aŭ de dokumentoj de UN. Pri senarmigo ĝi dissendis resumon de parolado, kiun la antaŭa sveda ĉefministro Olof Palme faris.

La semajnon de 24 — 30 de oktobro 1981 Unuiĝintaj Nacioj deklaris "Semajno de la senarmigo". Dum tiu semajno multaj manifestacioj favore al senarmigo okazis en la sidejo mem de UNO kaj ankaŭ en multaj aliaj lokoj de Novjorko kaj aliaj urboj en la mondo.

Inter la okazaĵoj en la novjorka sidejo de UNO eble la plej rimarkinda evento estis parolado de Olof Palme, eksĉefministro de Svedio kaj ĉefo de Sendependa Internacia Komisiono por Senarmigo, al ni konata pro sia favora sinteno al esperanto. El lia parolado ni prezentas ideojn iom mallongigitajn kaj citaĵojn.

Antaŭ ĉio sinjoro Palme atentigis, ke la postmilita timo de la atombomboj iom post iom malaperis, kaj ke la nuna homo konsideras la atoman armigon kaj eventualan atoman militon kiel ion neeviteblan, kvankam intertempe kelkaj ŝtatoj akumulis tiom da atomaj armiloj, ke ili povus plurfoje detrui la tutan homaron. La du superpotencoj amasigis kaj daŭrigas la amasigadon de pli kaj pli potencaj detruiloj, kvankam sciencistoj kaj aliaj konsilantoj klarigis al la gvidantoj de tiuj nacioj, ke amasigo de armiloj ne donas al tiuj nacioj pli grandan sekurecon, sed kontraŭe pligrandigas la malsekurecon de la mondo, do ankaŭ de ilia propra nacio.

Jam en la nuna stadio en nur kelkaj minutoj iu ajn el la superpotencoj kapablas superŝuti la alian per atombomboj. Tamen — kio estas plej maltrankviliga — kelkaj parolas pri ebla "venko" en tia milito. Eĉ pli maltrankviliga estas la penso de kelkaj politikistoj pri "limigita" nuklea milito.

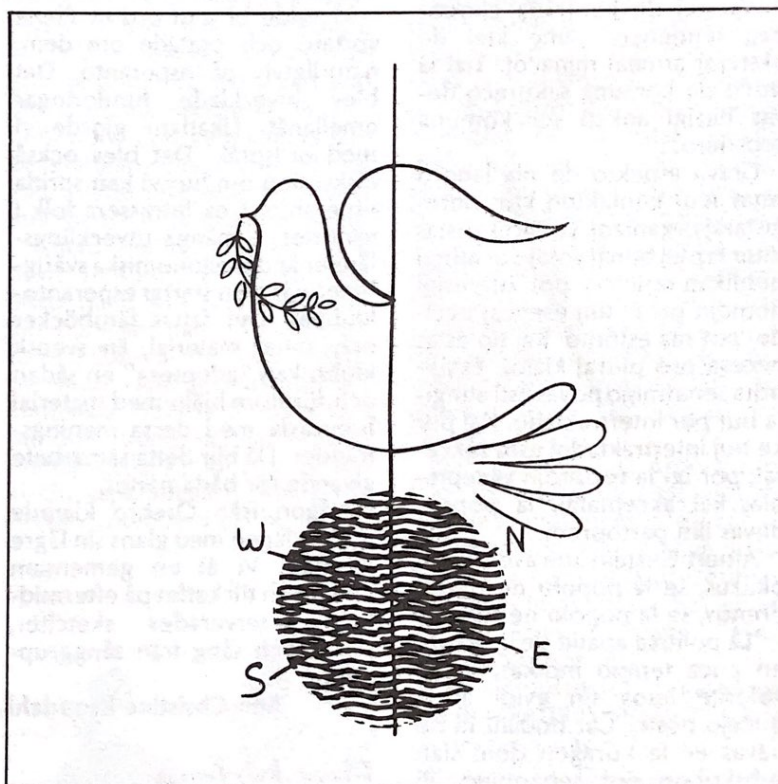
Sed neniuj diras, kiu kapablas haltigi je certa punkto la kometitan nuklean detruon.

Fine, laŭ la diro de la sveda politikisto, la popoloj komencis reagi, ĉar ili konsciigis, ke eventuala atommilito, limigita aŭ ne, atingos ne nur tiujn, kiuj ĝin iniciatis, sed ĉiujn, ankaŭ neŭtralajn kaj nealiancistajn landojn. Li menciis la studojn de soveta d-ro Chazov kaj la usona d-ro Hiatt pri la efikoj de eksplodo de 20

estas antaŭ ĉio la alte kvalifikita laborforto, kapitalo kaj naturaj riĉaĵoj, nun uzataj por krei pli kaj pli efikajn armilojn kaj trejni pli kaj pli da soldatoj.

Senarmigo por evoluo eble ne estas nova ideo, sed ĝi povus esti nia sola vivoŝanco, ĉar aŭ ni daŭrigas la armigkonkuron aŭ ni konscie kun la sama energio turnas nin al ekonomia kaj socia evoluo. Ambaŭ ne eblas.

La humanisto-politikisto Olof Palme plue ekzamenas la bedaŭrindajn sekvojn de la eventuala malsukceso de SALT, komenco de interkonsento de la grandpotencoj pri limigo de nuklea armigo. En Eŭropo la popoloj komencas konsciigi, ke en eventuala nova konflikto denove ili estos oferataj, kvankam ili relati-

megatuna atombombo super Bostono. Ĝi postlasus 2 240 000 mortintojn, eĉ pli multe da vunditoj, blinduloj, malsanuloj, kiuj kuŝus senhelpaj, ĉar la kuracistaro samproportie pereus kaj estus vundita. La akvo kaj nutraĵoj estus venenigitaj. La ĝenerala situacio estus katastrofa, senespera.

La armilkonkuro, asertis Palme, malebligas la ĝeneralan evoluon, ĉar ĝi rekte konkuras kun la evoluoprogramo en la buĝeto de ĉiu lando. Krome la rezervoj necesaj por evoluo

ve bone interkompreniĝas kaj malamikeco inter ili preskaŭ ne ekzistas. Tian senton spegulas la grandaj porpacaj demonstracioj en diversaj eŭropaj ĉefurboj.

Fine li resumis la bazajn konceptojn de sekureco jene:

"Nacia sekureco ne povas esti atingita per kreado de internacia nesekureco, ĉar sekureco estas nedividebla respondeco de ĉiuj. Ĝi estas atingebla nur kune kun la supozita malamiko, kaj ne kontraŭ li. Sekureco estas serĉenda en kunlaboro, ne en rivaleco kaj arma supereco. Tio

estas imperativo de la nuklea epoko.

Ciuj nacioj havas rajton al armea defendo. Sed tridek kvin jaroj de armiga konkuro ankaŭ pruvis, ke armea forto sola ne sufiĉas kiel bazo por sekureco. Sekureco devus esti konsiderata el pli vasta perspektivo ol nur armea. Por individuoj, por nacioj kaj por la homaro sekureco havas ankaŭ ekonomian, socian kaj kulturalan aspektojn. Por individuo sufiĉaj nutraĵo, laboro, ekonomia ebleco kaj certa grado de partopreno en la komuna progreso signifas pli grandan sekurecon. Por nacioj bonfarto de ĝiaj civitanoj kaj la libereco strebi por naciaj celoj — kio estas la esenco de la sekureco de sendependeco — povas esti minacataj de kontraŭa ekonomia tendenco, same kiel de eksteraj armeaj minacoj. Tial la serĉo de komuna sekureco devas baziĝi ankaŭ sur komuna prospero.

Grava aspekto de nia laboro estas teni kontakton kun neregistaraj organizoj. La NRO-j estas inter la plej bonaj vojoj por atingi publikan opinion, por interesigi homojn pri ĉi tiuj esencaj decidoj por nia estonto. Kaj tio estas necesa pro pluraj kialoj. Ekvilibrita senarmigo povas esti atingita nur per intertraktado. Kaj por ke tiuj intertraktadoj estu sukcesaj, por igi la rezultojn akcepteblaj kaj akceptataj, la popolo devas ilin partopreni.

Albert Einstein iam avertis, kio okazus, se la popolo ne partoprenus, se la popolo ne reagus:

'La politika apatio de la homoj en paca tempo indikas, ke ili volonte lasos sin gvidi al la buĉejo poste. Ĉar hodiaŭ ili ne havas eĉ la kuraĝon doni sian subskribon por senarmigo, ili estos devigataj verŝi sian sangon morgaŭ.'

Tio ĉi estis intenco provoko flanke de tiu grandulo. Nun, fruntante la faktojn, mi estas konvinkita, ke la popolo reagos, ke la homoj postulos la haltigon de la armigkonkuro kiel sian rajton. Jam en 1959 prezidento Eisenhower asertis:

'Mi volas kredi, ke homoj en la estonto faros pli multe por antaŭenigi la pacon ol niaj registaroj. Vere, mi opinias, ke la homoj volas la pacon tiel forte, ke plej bone estas, ke la registaroj cedu al ili kaj havigu ĝin al ili.'

JESONE

Trevligt i ÖREBRO

Den 13 februari deltog jag i ett trevligt esperanto-arrangemang i Örebro. Vi var ett 30-tal elever från Kiruna i norr till Skåne i söder. Deltagarna placerades i olika grupper, t ex en ungdomsgrupp, en sånggrupp samt olika konversationsgrupper. Jag tillhörde en konversationsgrupp; vi var 6 stycken med Kerstin Rohdin som ledare.

Vi valde bl a ut ord ur Plena vortaro och pratade om dem, naturligtvis på esperanto. Det blev invecklade funderingar emellanåt. Likadant gjorde vi med ordspråk. Det blev också diskussion om hur vi kan sprida esperanto, t ex intressera folk i vänorter. I många utvecklingsländer är det ekonomiska svårigheter när man startar esperantoklubbar. Det fattas läroböcker och annat material. En svensk klubb kan "adoptera" en sådan och förutom hjälp med material brevväxla med dessa meningsfränder. Då blir detta samarbete givande för båda parter.

Någon från Örebro klarade under dagen med glans sin lägre examen. Vi åt en gemensam lunch och till kaffet på eftermiddagen serverades sketcher, poem och sång från sånggruppen.

Ann-Christine Krondahl

Fler bidrag från Klubo Cent

Det är ett ansenligt bidrag till vår verksamhet som kommit in genom Klubo Cent under åren. Glädjande nog dyker det ofta upp nya namn i vår lista över dem som vill ge ett extra stöd i arbetet att sprida kännedom om esperanto. Här är nu en ny lista med gamla välkända och nya namn:

Alingsås Esperanto-Societo
Sune W Ahlm, Vänersborg
Borlänge Esperantoklubb
Erik Brenander, Kvånum

Anna Ericson, Sundsvall
Karl E Gustafsson, Bergvik
Tore Gustavsson, Skövde
Leif Holmlund, Skellefteå
Hästveda Esperantoklubb
Alice Johansson, Norrköping
Nils Johansson, Norrköping
Signild Johansson, Kalmar
Tore Johansson, Kalmar
Erik Carlén, Kumla
Barbro Karlsson, Lysekil
Edvin Karlsson, Borås
Erik Lundevall, Borlänge
Gustav Nygård, Göteborg
Malte Smith, Kävlinge
Sven Strandberg, Lund
Jan Strömne, Malmö
Erik Swärd, Malmö
Hildur Södergren, Borlänge
Hillevi Zackrisson, Linköping
Thorsten Farm, Sundsvall
Gävle Esperantoförening
Ljungby Esperantoklubb
Ivar Paulsson, Solna
Herbert Rosendahl, Vänersborg
Karl Erik Sterner, Göteborg
John Wik, Kalmar

Ordboksarbetet fortskrider

Den 15 mars har Oskar Svanteson inkodad det sista ordet i den nya svensk-esperantiska ordboken. I och med detta är den andra fasen på väg till en ny ordbok avslutad. Det arbetet som Oskar åtagit sig och fullföljt var inte lätt — därför är han värd mer än en enkel ros.

Mycket arbete återstår innan vi kan ha ordboken i våra händer, men man börjar nu skönja slutet av det hela.

Suda distrikto en Helsingborg

La suda distrikto de SEF jarkunvenis en hotelo Savoy en Helsingborg la 28an de marto.

Laŭ la jarraporto okazis kursoj por komencantoj en ses urboj de la distrikto, daŭrigaj kursoj en sep, ekspozicioj en bibliotekoj kaj montrofenestroj en sep lokoj kaj en Skania fiouro. La pola aktorino Jadwiga Gibczyńska

faris tre sukcesajn prezentadojn en Malmö kaj Lund. La sveda radio dufoje sendis informan programon el Malmö. La dansveda esperantotago okazis la 6an de septembro kun vizito al apoteko Lejonet; Martin Säter rakontis pri sia vizito al Brazilo. En oktobro okazis en Hjälmövik tre valora konferenco por funkciuloj. En junio okazos proksime al Höör kurso por instruistoj kaj lernejoj.

La estraro estis reelektita: Olle Olsson, prezidanto, Lisbet Andreasson, sekretariino, Gertrud Lund, kasistino kaj Karin Strandberg, studgvidantino.

Post bongusta lunĉo okazis vigla diskuto pri la ekonomio de SEF. Karin Strandberg enkondukis la temon, kiu ricevis tri partojn: membrokotizoj; informamaterialo; dungo de oficisto.

Fine ni havis vivan gazeton kun belaj bildoj pri Norvegio de Asta Schaedel, pripremsinda geografia rebuso de Britta Lindeberg kaj prezentado de la birda vivo per foto-spertulo Malte Markheden.

Ceestinto

Tiel mi komencis

Sufiĉe ofte okazas, ke esperantistoj rakontas, kiel ili ekinteresiĝis pri esperanto. Kaj ĉiu tia rakonto havas ion specialan. Unu tian rakonton ni peru al vi. Ĝi venas de Gustav Stenholm.

"Kiam mi estis juna Hermods-studento (ĉirkaŭ 1935) kaj penis ricevi la abiturientan ekzamenon laŭ la latina linio, studante perkoresponde hejme apud alia laboro, mia patrino iun tagon donis al mi malnovan lernolibron pri esperanto. Ĝi estis presita ĉirkaŭ 1905 kun tekstoj de Zamenhof kaj ankaŭ kun "La malnovaj vestoj de la imperiestro".

La nova lingvo min katenis, tiel ke mi neniam poste povis ĝin forgesi aŭ tute neglekti. Dum multaj jaroj mi kredis, ke mia voko al mi malpermesis interesiĝon pri esperanto, kaj ne helpis, ke la konata pentekostana fabrikestro Erik Carlén propagandis esperanton.

Mi tamen ne tute povis neglekti la lingvon. Kiam mi trovis esperantan tekston aŭ tekston pri esperanto, mi aŭde legis ilin.

De multaj jaroj mi jam legas Dian Regnon kaj kelkfoje ankaŭ la Biblion. Mi ankaŭ havas Biblian Revuon.

Por KELI-kunveno en septembro pasintjara mia esperanto-interesiĝo revekiĝis kaj elvokiĝis kvazaŭ eksplodo. Kial ne uzi tiun bonan lingvon?

Jam en Afriko mi trovis, ke ne sufiĉas koni la anglan, la francan, la svahilan ktp. Ankaŭ venas

rusoj kaj ĉinoj kun postuloj: "lernu niajn lingvojn". Tial mi komencis pensi: "La tempo de esperanto estas venonta." Kelkaj afrikaj instruistoj demandis al mi pri esperanto, sed mi estis malvigla kaj senkutima esperantogvidanto.

Eble mi nun, baldaŭ pensiulo, devus fari ion por la disvastigo de esperanto? Mi almenaŭ lernu ĝin ĝisfunde!"

PERSONE

Mi havas nek hundon nek katon hejme. Al tiu, kiu demandas min, kial mi ne havas, kun relative granda domo kaj vasta ĝardeno ĉirkaŭ ĝi, mi respondas, ke unu hundo kaj unu kato sufiĉas jam en la familio — ĉar kiel hundo kaj kato rilatas ofte miaj du filinoj. Sed ne pri ili mi intencas skribi.

Antaŭ multaj jaroj mi fakte havis hundon. Pli ĝuste, mia edzo havis ĝin kaj "aledzigis" ĝin. Ĉar li jam tiam estis esperantisto, li donis al tiu sia fraŭlotempa hundo esperantistan nomon: Ludoviko. Praktike li nomis sian hundon Ludde, kaj tian nomon multaj svedaj hundoj havas. Sed al ĉiu esperantisto li klarigis la "veran" nomon de al hundo.

Tiu Ludde por 'Ludoviko' fariĝis tiel kutima, ke ni eĉ aplikis la nomon Ludde al la originalo, do kiam ni parolis pri Zamenhof mem, iel familiare, kvazaŭ li estus unu en la familio.

Estis tio en la tempo, kiam oni multe parolis pri la principaro de Frostavallen. Ĉu vi ne scias pri ĝi? Estas ia regularo pri informado pri esperanto; tio kion mi plej memoras pri ĝi estas, ke ĝi malkonsilis, prave, troigadon de esperantosimboloj. Tute praktike tio videbliĝis en la malgrandigo de la esperanta stelo, kiu ricevis minimuman formaton. Se oni tiutempe portis iom tro grandan stelon, oni riskis aŭdi insultajn vortojn de iuj. Nu, sed ankaŭ pri esperantaj steloj mi ne intencas skribi. Do reen al nia hundo Ludoviko.

Estis gasto en nia urbo ĝuste tiam tre eminenta esperantisto (ne, ne la plej eminenta!) kaj ni kompreneble, kiel relative nova esperanta paro estis prezentitaj al li, kun la aldono: "Kaj eĉ la hundo, kiun ili havas, havas esperantan nomon."

"A, kiel interesel!" la gasto tuj eldiris. "Kaj kian nomon?" atendante respondon kiel Fida, aŭ Bruna, aŭ kio povus esti hunda nomo.

"Ludoviko!" mi eksklamis senpripense kaj tuj malheliĝis la vizaĝo de la sinjoro.

"Ĉu vi serĉas?" li demandis severmiene; kaj ni ĉiuj ekatendis ekŝtormon, ĉar la sinjoro estis konata pro siaj subitaj ekflamiĝoj. La ŝtormo venis kaj ĝi enhavis ĉiujn paraĝrafojn de tiu fama principaro, duonon de la leteroj de diversaj profetoj esperantistaj kaj aliajn citaĵojn aplikeblajn al nia kazo. Kiel post ŝtormo ni iĝis tute malsekaj, sed de nia propra ŝvito.

Eta Mi

Långsiktiga kongressplaner

Att planera och genomföra en internationell kongress är ett arbete på flera år. Därför finns det redan beslut om plats för kommande internationella esperanto-kongresser. I år äger kongressen rum i Antwerpen, Belgien, och arbetet är i full gång för nästa års kongress i Budapest, Ungern. 1984 tänker man bege sig till Vancouver i Kanada, 1985 till Augsburg i Västtyskland. För 1986 diskuterar man Peking, Kina, 1987, jubileumsåret, Warszawa i Polen och 1988 Australien.

Som syns är den tidigare trenden att hålla kongress helst i Västeuropa bruten; det är också ett gott tecken över den alltmer internationella utbredningen av esperanto.

Jubileum år 1987

1987 kommer esperanto att bli 100 år. Inom Internationella Esperantoförbundet UEA har man redan tidigare diskuterat lämpliga åtgärder för att fira jubiléet, dels genom utgivning av lämpliga böcker, anordnande av konferenser mm. I år har arbetet intensifierats genom särskilda arbetskonferenser som håller på att utarbeta riktlinjerna för firandet. I planerna ingår bl a att använda 1983, Internationella kommunikationsåret, som upptakt inför en stegring av olika aktiviteter.

Radio Peking skickar reporter

Radio Pekings esperantoredaktion kommer att ha en egen reporter vid årets internationella esperantokongress i Antwerpen. Radio Warszawa har under många år följt kongressarbetena och dagligen rapporterat från kongressorten. De övriga statio-

nerna har bara sporadiskt gjort det.

Man sätter beslutet att skicka en egen reporter till kongressen i samband med planer att anordna en internationell esperantokongress i Peking 1986. Kineserna har bara helt nyligen blivit representerade internationellt och saknar i stort sett kunskap om hur en esperantokongress fungerar.

Symposium om sport

Mellan den 8 och 11 juli kommer ett internationellt symposium om sport att äga rum i Madrid, med kungen Juan Carlos som hedersordförande. Symposiet äger rum i samband med fotbolls-VM och kommer att behandla "idrott i det moderna samhället". Symposiet är på esperanto och har internationella esperantoförbundet UEA som medarrangör.

Kurser á la Nordin

Ingemar Nordin är ordförande i Stockholmsklubben och dessutom ny i styrelsen för esperantoförbundet. Han har som många andra vid alla möjliga tidpunkter på året fått förfrågningar om kurser. Eftersom man ska smida medan järnet är varmt, har han kommit på idén att starta nybörjarkurser varje onsdag. Klubben har nämligen under onsdagar tillgång till lokaler i "Bryggghuset" i Stockholm, där en hel del människor kommer och går varje dag. I entréhallen finns ett anslag om att intresserade kan börja lära sig esperanto vilken vecka som helst.

Ingemar har hunnit ta hand om flera stycken under tiden sedan starten i januari, och med gott resultat.

Tidskrift om planspråk

I Schweiz ha en ny tidskrift sett dagens ljus under namnet *Planlingvistiko*. Den kommer att behandla frågor kring planspråk (dit esperanto räknas) och vänder sig främst till språkvetare.

Vid UEAs Centro de Esploro kaj Dokumentado finns dessutom planer på att återuppliva den avsomnade tidskriften *Esperantologio*, tidigare utgiven i Danmark. Denna tidskrift skulle behandla enbart esperanto som språk. Även den skulle rikta sig till språkvetare.

Om esperanto på engelska

Vid det vetenskapliga förlaget Mouton har dr Peter G Forster gett ut en studie om esperantorörelsen under titeln "The Esperanto Movement". Den kände amerikanske språkprofessorn Joshua A. Fishman har i sin recension av boken bedömt den "... inte bara unik, utan också välgjord, grundlig och stimulerande ... ett pionjärbete och välskriven. Detta är den första studien över världsrörelsen i allmänhet ..."

Norge bjuder tillbaka

Den norsk-svenska träffen i Årjäng i fjol blev lyckad och det talades om en ny träff 1982. Nu har norska esperantoförbundet kommit med avisering om träff den 22 — 24 oktober. Det blir i trakten av Hamar, ca 15 mil norr om Oslo.

Programmet håller fortfarande att finslipas, men man vet att det blir kurser och diskussion, troligtvis kring ämnet kommunikation, nästa års FN-tema. La Espero återkommer med detaljer.